

Truus Knobbel

Kerstnovelle

Rob Gonera

© 2023 Rob Gonera / Uitgeverij U2pi

Titel: Truus Knobbel

Auteur: Rob Gonera

Uitgeverij U2pi BV, Den Haag, www.uitgeveriju2pi.nl

Druk: JouvBoekdrukkerij.nl

ISBN: 978 94 9336 401 1

NUR: 300

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

Hello my old friend, its good to see you smiling
You've been around so long, you must be strong
And single life really has its fine points
Like friends to help you out when things go wrong

Uit hold back the tears van Neil Young

Een

Het gezin van Truus

Truus Knobbel werkte al vijftientig jaar in de supermarkt. Vorige maand had ze haar jubileum gevierd. De bedrijfsleider, inmiddels alweer de vierde uit haar carrière, had lovende woorden over haar gesproken. Van de medewerkers had ze allerlei leuke cadeautjes gekregen. Daarna waren ze met zijn allen bij de lokale chinees gaan eten. Haar echtgenoot was niet meegegaan. Hij hield niet van al die drukte. Hij bleef het liefst thuis op de bank voor de televisie zitten.

Tijdens haar middelbare schooltijd werkte ze in de vakantie-maanden als vakkenvuller in de supermarkt. Omdat ze zich niet goed kon concentreren, had ze de middelbare school niet afgemaakt en had ze een vaste baan in de supermarkt gekregen. De eerste jaren werkte ze als vakkenvuller, want daar had ze ervaring mee. Daarna mocht ze afwisselend bij het brood en het vlees staan om de klanten te bedienen. Truus vond het jammer dat beide functies niet meer bestonden. Tegenwoordig lag alles voor het graaien en kon iedereen, zonder persoonlijk contact met een medewerker van de supermarkt, de winkelwagen volstouwen.

Ze zat ook regelmatig achter de kassa. Dat vond ze het mooiste onderdeel van haar werk. Op een gegeven moment wist ze precies wie wat kocht en kon ze aan de boodschappen zien hoe iemand zich voelde. Veel chocolade betekende dat iemand zich gedeprimeerd voelde. Veel kant-en-klare maaltijden waren er getuige van dat iemand weinig tijd had. Nachtrustthee duidde op dreigende overspannenheid. Zo fantaseerde ze over de persoonlijke levens van haar klanten als ze naar hun boodschappen keek.

Ze kreeg steeds meer ervaring en kon overal voor worden ingezet. Op een gegeven moment mocht ze zelfs tijdens de vakantie de bedrijfsleider, die alle vertrouwen in haar had, vervangen. Die zorgde ervoor dat ze zich niet behoefde te verdiepen in allerlei inge-

wikkelde getallen en bestellingen. Ze hoefde alleen maar tijdens zijn afwezigheid de zaak draaiende te houden.

Zo werd ze het gezicht van de buurtsuper. Ze was overal aanwezig en altijd vrolijk. Voor elke klant nam ze tijd om een praatje te maken. Het was niet alleen goedwillendheid, maar ook nieuwsgierigheid. Dat had ze geërfd van haar inmiddels dementerende moeder die, voordat haar geheugen haar in de steek gelaten had, van iedereen uit het dorp wist wat die uitspookte. Haar moeder was een echte roddeltante. Dat was zij niet. Alle informatie die haar door de klanten werd toevertrouwd, hield ze voor zich. Ze sprak er nooit met anderen over.

De klanten prezen haar discretie en vertrouwden haar steeds meer persoonlijke informatie toe. Soms stond ze in de hoek van de supermarkt met iemand wel een kwartier te kletsen en werd ze deelgenoot van de problemen die haar toegefluiserd werden. Ze wist altijd een aantal troostende woorden te vinden om haar klanten tevreden te stellen die daarna, alsof er niets gebeurd was, weer doorgingen met boodschappen doen.

Thuis speelde ze een andere rol. Daar was ze de echtgenote van een man die al jaren thuis zat omdat hij afgekeurd was, en de moeder van een dochter die weer thuis was komen wonen nadat haar relatie verbroken was.

Haar man had altijd in de bouw gewerkt. Het zware werk had zijn tol geëist en zijn gewrichten kapotgemaakt. Vooral zijn knieën en zijn rug hadden het moeten ontgelden. Hij was al drie keer aan zijn knieën geopereerd, maar het leek wel alsof de pijn steeds erger werd. Zelfs de sterkste pijnstillers hielpen niet weer. Zijn rug was door al dat gesjouw helemaal verstijfd. Als er iets op de grond viel, moest Truus het oprapen. Hij kon zich niet meer bukken.

Het grootste deel van de dag bracht hij door op de bank voor de televisie. Op de plek waar hij zat, was de bekleding versleten. Regelmatig viel hij op de bank in slaap. Hij snurkte dan zo hard dat Truus hem wakker moest schudden. Sinds hij niet meer werkte, was hij

dertig kilo zwaarder geworden. TV kijken, eten en drinken waren de drie bezigheden waarmee hij zijn dag sleet.

Een goed gesprek hadden ze al jaren niet meer met elkaar gehad. Truus was blij dat ze haar klanten in de supermarkt had, waarmee ze over van alles nog wat kon kletsen. De conversatie tussen haar en haar man bestond meestal uit enkel losse woorden die aangaven dat het eten klaar was, dat ze ging werken, dat ze ging slapen. Meestal gaf hij niet eens antwoord. Soms vroeg ze zich af of haar woorden wel tot hem doordrongen.

Sinds kort gebruikte hij allerlei verschillende soorten tabletten. Tijdens een controle bij de huisarts bleek dat zijn bloeddruk veel te hoog was, hij had ouderdomsdiabetes, en het vetgehalte in het bloed was ongunstig waardoor zijn lever aan het vervetten was. De huisarts had hem allerlei adviezen gegeven over minder en gezonder eten, stoppen met alcohol drinken en meer bewegen. Hij had tijdens het consult ja en amen geknikt. Zodra hij de spreekkamer verlaten had, stak hij in gedachten zijn middelvinger naar de huisarts op en wist hij dat hij zijn zittend bestaan niet zou opgeven. Hij was lang genoeg in beweging geweest. Hij at en dronk waar hij zin in had, daar moest niemand zich mee bemoeien. Elke ochtend nam hij trouw zijn tien tabletten in, die hij wegspoelde met een kop koffie met vier klonten suiker. Zijn lichaam schreeuwde de hele dag door om suiker.

Sinds een half jaar woonde hun enige dochter ook weer thuis, nadat ze drie jaar op kamers had gewoond en twee vrienden versleten had. De laatste relatie had bijna twee jaar geduurd.

Truus was ervan overtuigd geweest dat ze dit keer de ware Jacob gevonden had. Toen ze op een regenachtige ochtend met haar koffer voor de deur stond, wist ze hoe laat het was. Haar vriend had haar verlaten. Hij had het niet uitgemaakt omdat hij iemand anders ontmoet had. Volgens haar dochter was hij weggegaan, omdat hij gek werd van haar bazige gedrag. Hij had het gevoel dat hij door haar geleefd werd. Hij had rust nodig en had zijn biezen gepakt. Hij had gezworen dat hij voorlopig met niemand een relatie zou beginnen.

Hun dochter paste eigenlijk niet in hun huidige gezinsstructuur, die bestond uit een werkende moeder en een in slaap gevallen vader. Het botste dagelijks tussen haar en haar ouders. Elke dag stak ze een preek af om haar ouders te laten inzien hoe waardeloos ze waren. Alles wat ze deden was fout. Haar vader noemde ze een luie lamzak. Haar moeder een egoïstische vrouw die alleen maar aan haar werk dacht en haar aan haar lot overliet. Ze vroeg zich openlijk af of haar ouders wel van haar hielden. Als de ruzies hoog opliepen, schreeuwde ze dat ze het gevoel had dat zij haar haatten en dat ze wou dat ze nooit geboren was.

In het huishouden stak ze geen poot uit. Ze leek op haar vader. Die deed ook niets. De hele dag lag ze naar haar telefoon te staren in haar slaapkamer, die ze volgestouwd had met de spullen uit haar studentenkamer. Die had ze opgezegd, omdat ze tijdelijk was gestopt met studeren. “Ze had tijd nodig om haar relatiebreuk te verwerken”, zei ze tegen iedereen op een theatrale manier.

Als Truus 's avonds het eten op tafel zette, kwam ze snel naar beneden om het eten zo snel mogelijk op te schrokken. Ze zei nooit dat het lekker was en nam ook nooit de moeite om te helpen met het afruimen van de tafel. Moedeloos bleef Truus alleen aan tafel zitten. Haar man zat altijd op de bank te eten. Het kostte hem te veel moeite om zijn logge lichaam naar de tafel te transporteren. Met zijn bord op schoot at hij even snel als zijn dochter. Nadat hij een aantal boeren en scheten had gelaten, viel hij als een blok in slaap om zijn eten te verteren.

Truus droomde ervan dat ze ergens heel ver hiervandaan was en in een mooi huis aan zee woonde. Geen man, geen dochter, helemaal alleen, zodat ze kon doen en laten wat ze wilde. Ze hoopte dat die droom ooit zou uitkomen. Dat was ook de reden waarom ze iedere week meespeelde met de loterij. Ze had zes loten en speelde al jaren met dezelfde getallen mee. Ooit zal de dag aanbreken dat ik de hoofdprijs win, troostte ze zichzelf als ze weer de wind van voren had gekregen van haar opstandige dochter of haar ronkende man wakker

schudde in verband met het lawaai dat hij maakte.

Of het nog niet erg genoeg was, moest ze ook voor haar dementerende moeder zorgen. Die had zo lang mogelijk thuis gewoond. Toen het echt niet meer mogelijk was, had de thuiszorg aan de bel getrokken. Met pijn en moeite hadden ze voor haar een plek in een verzorgingshuis kunnen regelen. Ze had flink tegengesputterd toen ze haar naar haar nieuwe onderkomen gebracht hadden. Ze noemde het een gevangenis, een cel, een hok waar je nog geen varken in zou stoppen.

Haar geliefde meubels pasten niet in de twee kleine kamers. Daarom had Truus allerlei nieuwe spulletjes voor haar gekocht, die door haar moeder afgekraakt werden. De kast vond ze te klein en de kleur beviel haar niet. De tafel was niet stevig genoeg. De stoelen zaten niet lekker. Het bed kraakte. Ze deed geen oog dicht door het zoemend geluid dat zich schuilhield boven de kunststofplaten van het veel te lage plafond. De kamer stonk naar ongedierte. Ze wist zeker dat ze niet de enige bewoner van de kamers was.

Helaas had Truus geen broer of zus en stond ze er helemaal alleen voor. Alle last viel op haar schouders. Met haar man kon ze ook niet over haar moeder praten. Hij had altijd al een hekel aan zijn schoonmoeder gehad. Hij vond haar een oude heks die eindelijk op de plek zat waar ze thuishoorde: in de gevangenis.

Truus ging drie keer per week bij haar moeder op bezoek. Soms had ze heldere momenten en konden ze over vroeger praten. Meestal was ze verward en wist ze niet eens wie haar dochter was. Ze kon op die momenten ook heel agressief zijn. Truus werd dan voor alles en nog wat uitgescholden.

Nadat haar moeder gevallen was, kon ze steeds minder goed lopen. Ze moest overal bij geholpen worden. Soms vroeg Truus zich af of ze echt niet meer kon lopen, of dat ze zich op deze manier verzette tegen de opsluiting in het verzorgingshuis. De verzorging had tegen Truus gezegd dat ze het heel vervelend vonden dat ze minder mobiel was, maar dat ze ook blij waren omdat ze nu niet meer kon

weglopen. Truus realiseerde zich dat haar moeder nu pas echt een gevangene was geworden.

Met pijn in haar hart nam ze na het bezoek afscheid. Voordat ze de deur achter zich dichttrok, keek ze naar haar moeder die achterover gezakt in de door haar verguisde seniorenstoel zat. Haar haren stonden alle kanten op. Haar jurk zat vol vlekken. Ze stonk naar urine en zweet. Er was niets overgebleven van de grandeur van weleer. Ze was altijd een sterke persoonlijkheid geweest die haar mannetje stond. Nu was ze een zielig hoopje mens dat haar tijd zonder enige vorm van kwaliteit aan het uitleven was.

Af en toe probeerde Truus wel eens een bezoekje over te slaan. Hoe vergeetachtig haar moeder ook was, zodra ze niet kwam opdagen kreeg ze daar commentaar op. Op de een of andere manier was er nog een beetje tegenwoordigheid van geest in haar stoffige brein, waardoor ze het spijbelen van Truus opmerkte. Daarom besloot Truus uiteindelijk haar driewekelijks bezoeken trouw af te leggen. Ze voelde er niets voor om nog meer gedoe met haar moeder te krijgen.

Tijdens haar laatste bezoek was haar moeder erg verward geweest. Ze zag allerlei dingen die er niet waren. Ze zei dat er een kleine jongen met een dwarsfluit door de kamer danste die allerlei liedjes voor haar speelde. De vazen op de kast en de pop die op het stoeltje naast de televisie zat en die ze Liesje noemde, dansten op het vrolijke wijsje dat het jongetje speelde. Ze had met een triomfantelijke glimlach op haar gezicht en een ondeugende blik in haar ogen verteld dat ze 's nachts stiekem het verzorgingshuis had verlaten en in haar eigen huis had geslapen.

Truus had vol interesse naar haar verhalen geluisterd. Ze had niet gezegd dat ze zich dat allemaal inbeeldde, maar liet haar in de waan van de mooie gedachten die ze had. Het leek een soort afweermechanisme van haar te zijn. Door al die fantasieën wist ze even te ontsnappen uit haar uitzichtloze bestaan waarvan het einde van die voorstelling met rasse schreden naderde.

Zo slalomde Truus tussen haar ingeslapen echtgenoot, haar opstandige dochter en haar in dichte mist verdwaalde moeder naar de supermarkt. Dat was de plek waar ze zichzelf kon zijn en waar ze erkenning kreeg voor het werk dat ze verrichtte. De plek waar ze kon leven en op adem kon komen.

Recent had ze een jongeman, die ze al zijn hele leven kende, van advies voorzien omdat hij ruzie met zijn vriendin had. Een week later was hij teruggekomen naar de supermarkt en had haar een dikke knuffel gegeven, omdat hij door haar advies de relatie had weten te redden. Ik zou willen dat mijn dochter ook een keer naar mij zou luisteren, dan zou haar relatie waarschijnlijk ook gered kunnen worden, dacht ze toen ze de vrolijke jongen huppelend de supermarkt zag verlaten. Ze realiseerde zich maar al te goed dat haar dochter nooit iets van haar zou aannemen. Elk goedbedoeld advies werd meteen de grond in geboord en van commentaar voorzien.

Hoewel Truus iedereen van raad voorzag, vroeg ze anderen nooit om hulp. Ze vond dat ze haar collega's en klanten niet kon opzadelen met haar persoonlijk sores. Ze wist dat ze toch niets aan haar situatie konden veranderen. Haar drie plaaggeesten zouden nooit hun gedrag aanpassen. Daarom was ze een luisterend oor voor iedereen die daar behoefte aan had, maar hield ze haar eigen beslommingen voor de buitenwereld verborgen.